

Тернопільська обласна рада
Департамент освіти і науки Тернопільської обласної військової
адміністрації
Фаховий коледж Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії
імені Тараса Шевченка

Циклова комісія музичних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчально-виховної роботи
Павло ЯЛОВСЬКИЙ
« 20 » 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

*Додатковий музичний інструмент (баян, акордеон, бандура, гітара,
фортепіано)*

Освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр
Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)
Освітньо-професійна програма Середня освіта (Музичне мистецтво)

Люлюк О., Харамбура І., Харамбура Л. Додатковий музичний інструмент (баян, акордеон, бандура, гітара, фотепіано) : робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів фахової передвищої освіти з галузі знань 01 Освіта/ Педагогіка за спеціальністю 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво). Кременець, 2023. 12 с.

Розробники:

Люлюк Олег Васильович - викладач циклової комісії музичних дисциплін Фахового коледжу Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка

Харамбура Ірина Сергіївна – викладач циклової комісії музичних дисциплін Фахового коледжу Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка

Харамбура Лев Остапович – викладач циклової комісії музичних дисциплін Фахового коледжу Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка

Дацюк Олег Леонідович – викладач циклової комісії музичних дисциплін Фахового коледжу Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії музичних дисциплін

Протокол від «31» серпня 2023 року № 1

Голова циклової комісії Сергій ШЕГЕРА

1. Вступ

У відродженні національної культури та становленні української незалежності велику роль відведено вчителю музичного мистецтва в ЗЗСО, професійна діяльність тісно пов'язана з грою на музичних інструментах.

Курс «Додатковий музичний інструмент» як нормативний освітній компонент підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва спрямований на формування у здобувачів освіти необхідних для професійно-педагогічної діяльності практичних умінь і навичок гри на музичному інструменті, концертмейстерських навичок, здатності до грамотного, точного, професійного опанування нотного тексту, розуміння авторського задуму, досягаючи максимально бажаного ансамблевого звучання.

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Додатковий музичний інструмент» складена для навчання здобувачів освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» відповідно до освітньо-професійної програми Середня освіта (Музичне мистецтво) з галузі знань 01 Освіта/ Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни		
		денна форма навчання		
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта	Нормативна		
Змістових модулів – 3	Спеціальність 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)	Рік підготовки:		
		3-й	4-й	
Загальна кількість годин – 90	Освітньо-професійна програма Середня освіта (Музичне мистецтво)	Семестр		
		5-й	6-й	7-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1 самостійної роботи здобувачів освіти – 1	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	Лабораторні		
		15 год.	20 год.	15 год.
		Самостійна робота		
		15 год.	10 год.	15 год.
		Вид контролю: екзамен - 7 сем.		

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить 56 % / 44 %.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Додатковий музичний інструмент» є формування у здобувачів фахової передвищої освіти комплексу виконавських умінь, навичок, що забезпечує необхідний професійний рівень володіння музичним інструментом, розвиток загальної музичної культури студентської молоді.

Основні завдання курсу:

– оволодіння навичками звуковидобування, аплікатури, арсеналом технічних засобів для подальшої роботи над музичними творами та шкільним пісенним репертуаром;

– оволодіння здобувачем фахової передвищої освіти уміння грамотно, точно, професійно читати нотний текст з розуміння авторського задуму, вміння вслухатися в своє виконання та об'єктивно оцінювати його, досягаючи максимально бажаного у звучанні інструменту;

– уміння працювати на різних етапах роботи над музичним твором та відтворювати його на музичному інструменті;

– вільно володіти прийомами гри на музичному інструменті у процесі вивчення спеціальних вправ, етюдів, музичних творів різної складності, їх окремих фрагментів в умовах практичних індивідуальних занять та самостійної позааудиторної роботи;

– уміння використовувати отримані музично-теоретичні знання та практичні навички на уроках музичного мистецтва в ЗЗСО;

– уміння володіти собою, регулювати свій емоційний та фізичний стан у процесі інструментальної музично-виконавської діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у здобувачів фахової передвищої освіти повинні бути сформовані такі **компетентності**:

ЗК5 Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК7 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК8 Здатність до забезпечення сприятливих умов в освітньому середовищі для кожного учня відповідно до його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.

СК16 Здатність до інтеграції знань з педагогіки, психології, музичного мистецтва, синтезу мистецтв, інших навчальних предметів та їх застосування у процесі виконання професійних завдань.

СК19 Здатність до вокальної, диригентсько - хорової та інструментальної інтерпретації музичних творів.

Програмні результати навчання

РН3 Аналізувати можливості професійного розвитку з урахуванням умов педагогічної діяльності та індивідуальних запитів і потреб.

РН17 Демонструвати виконавські навички гри на музичних інструментах.

РН20 Виявляти здатність до запису нотного тексту, гармонізації мелодичної лінії музичних творів, створення власного акомпанементу шкільного пісенного репертуару.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Інструктивно-технічний матеріал

Тема 1. Гама C-dur, арпеджіо, акорди.

Етюд.

Розвиток навичок читки з аркуша.

Змістовний модуль 2. Сольне виконання програми

Тема 2. Дві різнохарактерні п'єси.

Пісня шкільного репертуару (1 – 2 клас) під власний акомпанемент.

Змістовний модуль 3. Інструктивно-технічний матеріал

Тема 3. Гама C-dur, арпеджіо, акорди.

Етюд.

Читка з аркуша.

Змістовний модуль 4. Сольне виконання програми

Тема 4. Дві різнохарактерні п'єси.

Пісня шкільного репертуару (3-4 клас) під власний акомпанемент.

Змістовий модуль 5. Інструктивно-технічний матеріал

Тема 5. Гама G-dur , a-moll, арпеджіо, акорди.

Етюд.

Читка з аркуша.

Змістовний модуль 6. Сольне виконання програми

Тема 6. Дві п'єси (одна з них танцювального характеру).

Пісня шкільного репертуару (5-7 клас) під власний акомпанемент.

Повторення вивчених творів.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Інструктивно-технічний матеріал						
Тема 1. Гама C-dur, арпеджіо, акорди. Етюд. Розвиток навичок читки з аркуша.	13			6		7
Змістовний модуль 2. Сольне виконання програми						
Тема 2. Дві різнохарактерні п'єси. Пісня шкільного репертуару (1 – 2 клас) під власний акомпанемент.	17			9		8
Разом за 5-й семестр.	30			15		15
Змістовий модуль 3. Інструктивно-технічний матеріал						
Тема 3. Гама C-dur, арпеджіо, акорди. Етюд. Читка з аркуша.	11			7		4
Змістовий модуль 4. Сольне виконання програми						
Тема 4. Дві різнохарактерні п'єси. Пісня шкільного репертуару (3-4 клас) під власний акомпанемент.	19			13		6
Разом за 6-й семестр.	30			20		10
Змістовий модуль 5. Інструктивно-технічний матеріал						
Тема 5. Гама G-dur , a-moll, арпеджіо, акорди. Етюд. Читка з аркуша.	13			6		7
Змістовий модуль 6. Сольне виконання програми						

Тема 6. Дві п'єси (одна з них танцювального характеру). Пісня шкільного репертуару (5-7 клас) під власний акомпанемент. Повторення вивчених творів.	17			9		8
Разом за 7-й семестр.	30			15		15
Разом годин за навчальним планом.	90			50		40

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
		Денна форма
1	Інструктивно-технічний матеріал	19
2	Сольне виконання програми	31
	Разом	50

7. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
		Денна форма
1	Інструктивно-технічний матеріал	18
2	Сольне виконання програми	22
	Разом	40

8. Методи навчання

Лабораторні заняття, бесіди, спостереження, аналіз, художньо-педагогічний аналіз музичних творів, самостійна робота, створення ситуації успіху у навчанні, стимулювання обов'язку та мотивації до здійснення навчальної діяльності, ілюстрація, демонстрація, брейнсторм, художньо-педагогічний аналіз музичних творів.

9. Методи контролю

Поточний контроль: перевірка виконання здобувачами завдань для самостійної роботи, контрольні та підсумкові уроки, екзамени.

10. Методичне забезпечення

Навчально-методичні посібники, нотні збірники, аудіо- та відеозаписи музичних творів.

11. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти з навчальної дисципліни «Додатковий музичний інструмент»

Оцінка «5», (відмінно) – заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який виявив вміння суб'єктивно-творчо інтерпретувати емоційно-образний зміст твору, передбачений авторським задумом, засвоїв принцип взаємозв'язку художнього і технічного у музичному виконавстві.

Оцінка «4», (добре) – заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який виявив вміння творчо інтерпретувати емоційно-образний зміст твору, але допускає деякі неточності при його виконанні.

Оцінка «3», (задовільно) – заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, що виявив виконавські вміння в обсязі, необхідному роботи за професією, справляється з виконанням завдань передбачених програмою. При виконанні твору допускаються огріхи: неточності інтонування, прийомами звуковедення, міховедення, але спроможний самостійно усувати ці недоліки.

Оцінка «2», (незадовільно) – виставляється здобувач фахової передвищої освіти, який виявив прогалини в умінні передати образний зміст твору, володіючи при цьому деякими виконавськими засобами.

12.1. Рекомендована література (баян, акордеон)

Основна

1. Акімов Ю. Баян і баяністи. Передруковано Київ : «Музична Україна», 2001. 345 с.

2. Давидов М. Теоретичні основи формування виконавської майстерності баяніста(акордеоніста): підручник для вищих та середніх муз. навч. закладів. Київ: «Музична Україна», 2004. 290с.

3. Душний А. Педагогічний репертуар для баяніста. Навч. пос. Дрогобич: Просві., Вип.1., 2006.107 с.

4. Пуриц І. Гра на баяні. Методичні статті. Тернопіль: Навч. книга – Богдан., 2007. 232 с.

5. Серотюк П.Ф. Баян відкриває світ музики. Навч. посібник для юних баяністів., 2-е вид., випр. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2008. 100 с.

6. Семешко, А. А. Виконавська майстерність баяніста. Методичні основи: навч. посібник. 2-е вид. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2009. 144 с.

Допоміжна

1. Адамович М. Концертні твори для баяна, акордеона / Упоряд. М. Адамович. Вип. 1. Збараж: «Рушник». 2011. 25 с.
2. Адамович М. Концертні твори для баяна, акордеона / Упоряд. М. Адамович // Вип. 2 / «Рушник». Збараж, 2011. – 30 с.
3. Кашкадамова, Н. Б. Мистецтво виконання музики на клавішно-струнних інструментах (клавикорд, клавесин, фортеп'яно) XIV-XVIII ст. Навчальний посібник. Н. Б. Кашкадамова. Київ.: Освіта України., 2009. 415 с.
5. Миськів О. Баян 2 клас. Бережани, 2005. 140 с.
6. Миськів О. Баян 3 клас. Бережани - Тернопіль, 2008. 163 с.
7. Райчук В., Соляр Л., Харамбура Л., Яскевич В. Шкільні пісні у супроводі баяну (акордеона) на основі Типової освітньої програми НУШ : Навчальний посібник. Кременець : ВЦ, КОГПА, 2020. 64 с.
8. Сорока В. Сходінками майстерності. Тернопіль, 2007. 86 с.
9. Хащеватська, С. С. Інструментознавство. Підручник для ВНЗ культури і мистецтв III-IV рівнів акредитації. Вінниця: Нова книга ., 2008. 255 с.
10. Яскевич В. М. Пісні з акомпанементом для 1-4 класів у супроводі баяна (акордеона). Кременець: РВЦ КОГПІ ім. Тараса Шевченка, 2011. 108 с.
11. Яскевич В. М. Пісні з акомпанементом для 5 класу у супроводі баяна (акордеона). Кременець: РВЦ КОГПІ ім. Тараса Шевченка, 2011. 36 с.
12. Яскевич В. М. Пісні з акомпанементом для 6 класу у супроводі баяна (акордеона). Кременець: РВЦ КОГПІ ім. Тараса Шевченка, 2012. 41 с.

12.2. Рекомендована література (бандура)

Основна

1. Буга О. Збірка вокальних творів для дітей «Великодня пісня». Київ, 2021
2. Буга О. Збірка вокальних творів у аранжуванні для бандури «Мамина любов». Київ, 2020
3. Буга О. Збірка вокальних творів у аранжуванні для бандури «Усе на світі від любові». Київ, 2020
4. Буга О. Збірка вокальних творів українських композиторів на вірші Т. Г. Шевченка у аранжуванні для бандури «Плавай, плавай, лебедонько». Київ, 2021
5. Баштан С. Твори для бандури. Ноти. Київ : Музична Україна, 2005. 84 с.
6. Верета Г. Пісні для дітей в супроводі бандури. Ноти. Київ : Музична Україна, 2008. 72 с.
7. Загрудний А. 25 етюдів для бандури. Ноти. Львів: ТеРус, 2004. 55 с.
8. Герасименко О, Герасименко-Олійник О. Навчальний - методичний посібник. Львів, 2024.
9. Топенко О. Кобзарознавство: Навчальний посібник для учнів початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів . Чернігів, 2017. 41с.

Допоміжна

1. Бандура дарує натхнення \ упорядники: П. О. Суворов, О. М. Пінчук, О. Л. Гетьман. Чернігів, 2015.
2. Верета Г. Пісні для дітей у супроводі бандури . Київ, 2008.
3. Верещинський В. Поліфонічні твори. Ноти. Київ, 2008. 72 с.
4. Гвоздь М. Грай моя бандуро. Київ КВІУ, 2006.
5. Герасименко О. Юним бандуристам. Київ – Львів, 2006. 62 с.
6. Герасименко О. Юним бандуристам. Київ – Львів , 2006.
7. Долгих М. Дитячі пісні для голосу у супроводі бандури . Кіровоград “Перлина”, 2004.
8. Дутчак В. Кобзареві струни. Ноти. Івано-Франківськ, 2004. 77 с.
9. Єсіпок В. Струни вічності. Ноти . Вінниця, 2004. 105 с.
10. Єсіпок В. Твори для бандури. Ноти. Луцьк, 2003. 95 с.
11. Звучать бандури Буковини \ упорядник І.М. Мокрогуз . Чернівці: “Місто”, 2014.
12. Крищук В. Кобзарська вишиванка. Ноти. Рівне, 2010. 43 с.
13. Крищук В. Україночка. Ноти. Рівне, 2009. 45 с.
14. Торба міхоноші . Твори для бандури \ упорядники В. І. Войт, В. В. Войт. Київ “МУ”, 2013.

12.3. Рекомендована література (гітара)

Основна

1. Гітара для початківців \ упорядник В. В. Бернацький. Київ, 2011.
2. Гоменюк В. Гітара в підготовчому класі. Київ : Київський науково-методичний кабінет навчальних закладів, 2006. 24 с.
3. книга – Богдан, 2010. 54 с.
4. Нові твори для гітари \ упорядник Г. Г. Федоров. Тернопіль, 2010.
5. Шевченко Ю. Шість струн. Вінниця : Нова книга, 2016. 24 с. 16
6. Шестиструнна гітара : Підготовчий і перший класи дитячих музичних шкіл / уклад. Н. Михайленко. Київ : Музична Україна, 2008. 79 с.
7. Шість струн : в 3-х ч. Ч. 3. Збірка етюдів і п'єс. Вінниця : Нова Книга, 2017. 80 с.
8. Юний гітарист. 1 клас / упоряд П. Іванников. Тернопіль : Навчальна, 2010.

Допоміжна

1. Стасюк Ю.М. Хроматика як метод розвитку техніки гітариста. Методично – репертуарний збірник . Рівне, 2010.
2. Музична школа. Навчально – методичне видання. Випуск 75 / упорядник Олег Солов'яненко. Київ , 2015.
3. Музична школа \ навчально – методичне видання. Випуск 79 / упорядники Володимир і Яна Журба. Київ, 2015.
4. Музична школа \ навчально – методичне видання. Випуск 116 / упорядники Костянтин Чеченя. Київ ,2018.

12.4 Рекомендована література (фортепіано)

Основна

1. Барвінський В. Колядки і щедрівки для фортепіано зі словесним текстом (Ноти) Тернопіль: Астон, 2003. 24 с.
2. Бойчук І. І. Робота над різножанровими творами у класі фортепіано : навч. метод. посібник для здобувачів першого (бакалаврського), студентів другого (магістерського) рівня освіти. Чернівці, 2021. 68 с.
3. Каплієнко-Ілюк Ю. В. Поліфонія : навчальний посібник. Чернівці, 2015. 112 с.
4. Климчук Б. Дві “Кременецькі п’єси для фортепіано”. Бона (Пасакалія). Іква (Рондо) (Ноти). Тернопіль : НЛУК, 2002. 14 с.
5. Музична школа : навчально-методичне видання. 2017. № 11 (109). 56 с.
6. Музична школа : навчально-методичне видання. 2017. № 117. 56 с.
7. Музична школа : навчально-методичне видання. 2017. № 12 (110). 56 с.
8. Музична школа : навчально-методичне видання. 2017. № 7 (105). 56 с.
9. Музична школа : навчально-методичне видання. 2017. № 8 (106). 56 с.
10. Музична школа. Фортепіано для 6-7 класів : навч.-мет. видання № 6/20184 (вип. 68). Київ : Наш формат, 2014. 56 с.
11. Твори українських композиторів для фортепіано : реп. зб. для студ. муз. від. пед. коледжів / упоряд. Л. І. Столярчук, Л. М. Толочко, І. В. Мазурок. Вип. 2. Луцьк : Вежа-Друк, 2014. 212 с.
12. Фортепіанна музика для дітей і юнацтва / Павло Захаров. В. 3. Одеса : Астропринт, 2019. 88 с.

Допоміжна

1. Кашкадамова Н. Історія фортеп’янного мистецтва. ХІХ сторіччя : підручник. Тернопіль : АСТОН, 2006. 608 с .
2. Кашкадамова Н. Фортепіанне мистецтво Шопена. Тернопіль : АСТОН, 2000. 212 с.
3. Серотюк П. Музична педагогіка та виконавств. Київ : Навчальна книга Богдан, 2009. 64 с.